

CONSUETA DE LA HISTORIA DE TOBIAS

Por GUILLERMO DÍAZ-PLAJA

Los textos de la literatura dramática medieval en lengua catalana demuestran la existencia de un «corpus» abundante que, en su mayor parte, ha permanecido inédito. Los intentos de calificación y de valoración de este teatro fueron iniciados por Milá y Fontanals y por el P. Juan Pie ya en el siglo pasado. En la actualidad se prosigue en su estudio, por obra especialmente de José Romeu Figueras, que ha publicado en tres volúmenes («Els nostres clàssics», tres tomos) el material referente al teatro hagiográfico. Los recientes estudios del P. Donovan (1961), confirman la importancia ciertamente notable de esta dramática que nos proponemos ir publicando en su sector todavía inédito.

Ofrecemos hoy el texto de esta consuetta, tomada del manuscrito 1139 de la Biblioteca Central de Barcelona, descubierto por Gabriel Llabrés en 1887 (Boletín de la Sociedad Arqueoló-

gica Luliana, número del 10 de abril) y descrito por el mismo erudito en la Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos, 1901.

Estamos seguros de que interesará esta forma de teatro litúrgico-popular, fuertemente impregnada de medievalismo.

Las indicaciones del manuscrito que reproducimos en letra cursiva («alme», «eterne rerum») indican la melodía tomada de los cantos litúrgicos con que se cantaba el fragmento que se señala en cada caso.

GUILLERMO DÍAZ-PLAJA

[Fol. 135r.] **CONSUETA DE LA HISTORIA DE TOBIAS
EN LO QUAL COMENSA TOBIAS VELL**

[ESCENA 1.ª]

[TOBIAS VELL]

[*A to de «Eterne rerum conditor»:*]

Puis Déu beneyt me a donats
molts bens y rectament guenyats,
reperir vull bona part dells
entre'ls pobres y vells *misers* [?]
y tots los trists que troberé
per la ciutat y contaré,
lo qual no sens treballs stan
y caritat los faré gran
y a Déu grandíssim seruey
y serueré la sua lley
diners trauré del meu caxó
els miserables per quels do.

[ESCENA 2.ª]

LO REY SENECASICH... [*«alme»*.]

Ab le gent d'armas vull perlar
per a los jueus conquistar,

restau vosaltres los meus fills
que io us vull guardar de perills.

FILL MAIOR

No'ns manau tal, pare, senyor,
que'ns seria desonor
y afronta y carrech molt gran.

REY

Callau, mos fills que io us [h]o man
seguiu, capitans honrats,
spediu tots los soldats
a le guerra, no's detingau.

CAPITÀ I

Senyor, aparellats stam
tot vos desitjam ben servir,
y si's master per vos morir
com a fidelíssims vexalls
y passar qualseuol treballs.

L'ALTRE

Los cauallers y los paons,
y molt bones monicions
sta ia tot a bon concert
ordenat y molt bé per cert.

L'ALTRE

Y tots ells fora la ciutat
speram vostra magestat
molt desitiosos, grans o richs.

L'ALTRE

Trompetas y molts estambors
y banderas de las millors
y carros carregats tenim.

L'ALTRE

Mon senyor, no nos detenim.

REY

Bé serà si us apar, senyors,
que vagen los exploradors
lo ca[m]p aon lo senteran.

LOS DOS

Senyor, prest y proueyrem.

1

Aygua per beure que tingam
per só que de set no muyram,
y lenya per fer baluarts,
y recapte per totas parts;
¡la victoria cert stà
de tots ells en nostra mà!

2

Anem ants que siam vists
per que'ls tropiam impreuists.

[ESCENA 3.ª]

TOBIAS VELL [«*eterne rerum*»]:

Senyors, y senyoras honrats:
ia port así alguns ducats
per sotvenir los pobrellets,
preniu aximpli del que veyts;
cognant lo rey Salmanasar
era de qu'ell no sens pesar
los jueus, esclaus y subdits
axí los grans com los petits,
y io viuint ab libertat
per asser d'ell granment amat;
are regna Senecarich,
rey cruel, pèsim inimich
y quantre mi gran ira té
per que an els pobres fas bé;
io vaig per setorrar los morts
que fa matar ab penes forts.

[ESCENA 4.ª]

*Tornant lo REY de la guerra ab lo cap y barbe
pelade* [«*passione*»].

[REY]

De la batalla vinch corrent
y he perduda molta gent
lo poble dels jueus reselús
me [h]a desonrat y confús;
en la barba ningun pèl tinch
y en lo cap tot pelat vinch,

y no puch confès saguit
que may tal s[’h]a vist ni oit.
Vina molt promptement, porter,
que io t[’h]e cert, molt manester
¿què fas, per què’t detens aquí?

PORTER

Senyor, ¿què manau? veus-ma así.

REY

Vés, digas els ministres meus
que en auer morts los jueus,
que io’ls he dit molt certament
maten Tobias prestament
y fes que[h]u façen ab rigor.

PORTER

Serà fet quan manau, senyor.

REY

Y porteu-me los bens que té.

PORTER

Lo vostro manament faré.

[ESCENA 5.ª]

TOBIAS [*fugint de [...] son cadefal* [«eterne»]:

Auisats m[’h]an alguns amichs
que’l rey an els botxins [h]a dit

[h]a manat que'm mateu a mi
¿a on me amagaré, masquí?

[*Quan és deuant la case, diu:*]

¡Anne, muller, cuytau, veniu,
dexau tot quan en mans teniu
y tu vina, segueix, mon fill!

ANNA

[H]ay res de nou ni de perill?

TOBIAS IOUE

Sapiam-ho pare, si's plau.

TOBIAS VELL

Saguiu, correu o[h] trists mesquins
que'l rey an els maluats botxins
[h]a manat que'm maten a mi
¿a on me amagaré, masquí?

LOS BOTXINS *ab las spasas tintes de sanch diuen*
[*a to de arabi*]:

[BOTXÍ 1.º]

Los coltells corren plens de sanch
de matar jueus y no'ls planch.

[BOTXÍ 2.º]

Cuytem prest, no nos detingam,
a Tobias que no'l perdam.

[Botxí] 1.º

Si'stam que no'l matem a ell
scapar nos va lo mal vell.

[Botxí] 2.º

[Fol. 136r.] Entrem dins ab gran avalot
que si som dins, axir no pot.

[Botxí] 1.º

Tobias, lo fill y muller
tots tres son fuyts sens compere[r].

[Botxí] 2.º

No'ls trobam en ninguna part
a causa som vinguts a tart.

[Botxí] 1.º

Preses auem las robas d'ells
tot l'or, l'argent y richs joyells.

[Botxí] 2.º

Y creyem que'l so rey sens mentir
entre nos les farà partir.

[ESCENA 6.ª]

REY [*«alme laü[des]»*]:

An els meus deus oratió
vull fer ab gran deuotió
per só que'ns tornam la salut.

FILL MAIOR

En hora mala sou vingut.

[JOUÉ]

Nostron pare io veig germà,
quan mal aparallat stà.

[MAIOR]

Millor seria que mort fos,
matem-lo dons nosaltres dos.

JOUÉ

Y vós, germà, qui sou maior
tindreu lo ceptre y honor.

MAIOR

Lo que dieu molt be me par
matem lo no'l façam penar.

REY [*fa oratio a to «Christe qui lux»*]:

¡O[h] deus dels meus intercessors
oiu les mias grans clamors,
si'm saluau io us presentaré
grans donatius i us serviré.

Mentre los fills lo maten [«eterne»]:

¡O[h] los meus fills per què'm matau
que us[h]e fet; no [h]u considirau,
que io us só pare natural?
segons feu, altre tal [h]aureu.

Lo fill maior pren lo ceptre y corona, y diu [a to de «alme laudes»]:

[MAIOR]

Regnar vull sens fer crueltats
y mana que sien tornats
a Tobias tots los béns seus
y a tots los altres jueus.

[ESCENA 7.ª]

TOBIAS VELL,
tornant a se case ab lur muller y fill diu [«eterne»]:

Puis és ia mort lo rey cruel,
nosaltres sens nigun raçel
a le nostra case tornam.

ANNA

¡ Qui porà dir quan y folgam!

TOBIAS VELL

Tobias, caríssim fill meu,
porta alguns qui temen Déu,
parens nostros per a sopar
digas que io'ls vull conuidar,
y lo conuit serà m'olt bo
per la festa celebra[...]
no trigas, ves molt prestament.

LO FILL

Io faré vostro manament.

Anantsen LO FILL [a to de «passione»]:

Mon pare és gran caritater
segons las obres li's veig fer,
seguir vull io los passos d'ell
y pendre aximpli del bon vell.

Troba vn home mort y diu:

Lo que mon pare m['h]a manat
io [h]u he molt ben axacutat,
y per aquest home que veig
lo qual [h]an mort tot m'atristeig.

Diu a son pare [«eterne rerum»]:

Un home degollat he vist
en mig del carrer y vinch trist,
io he perlat ab mos parents
y, pare, diuen son contents
y sens triga[r], seran así.

[Fol. 136v.]

TOBIAS VELL

Sopar no m'spereu a mi
pa de dol y de gran plor
menjaré ab dolor de cor.

Vase'n a setorrar lo mort [«passione»]:

Per los nostros peccats molt grans
vénen aduersitats y dans
y fins que sien ben purgats
seran durament castigats.

Are troba lo mo[r]t y plorant sobre ell, diu [el mateix to]:

¡O Senyor, Déu, molt piadós! ;
no veyts las grans crueltats vós
que fan vuy; la sanch scapant
y los proïsmes degollants,
los sangonosos carniçers
d[’h]umana carn son homeyers.
¡O Senyor, vós los auorriu
castigau, demnau y peniu;
a Cahim qui Abel matà
ab ira cruel son germà;
vós, Senyor, l[’h]aveu castigat
que molt vos desplau tal peccat.

Pren lo mort el coll [«eterne»]:

Deiu stich y aquest mort
all coll a setorrar aport;
obre és de gran caritat
setorrar morts en veritat.

ANNA

Jamay s’és vist vn home tal
per lo que fou nos ve gran mal,
poch a vos volien matar
y veig nos ne voleu star
gent conuidau y el conuit
no sou estat aquesta nit
tot lo treball a mi dexau.

TOBIAS VELL

No us anutgeu, muller, callau.

TOBIAS IOUE [*a to de «pasion»*]:

Tots los qui tenem facultats
despeneu-ho en caritats,
pexiau los qui som semejants,
donau a beura els sedetians,
y vestiu los pobres masquins,
y albergau los pelegrins;
visitau los encarçerats,
y setorrau los bens finats,
y los qui són catius ameu,
y de pobres no us oblideu;
ací an aquest spital
las compliré en general.

[ESCENA 8.ª]

TOBIAS VELL

(*ix ab un bastó fet sego diu [«Christe qui lux»]:*)

Les orenetes m[’h]an llençat
sobre mos vlls gran sutzetat,
lo qual me han fet del tot cech
y no [h]u puch sèns gran gemech;
de tot sia dada llaor
a Déu beneyt, mon creador,
qualseuol pena y turment
pendré per ell pacientment.

Diu a le muller:

Anna, muller io he sentit
dins case belar vn cabrit;
si per ventura furtat és

tornau-lo de qui l[’h]aveu pres ;
no és licit a ningú
per dret diuinal ni comú
menjar res que sia furtat.

ANNA

Molt follement [h]aveu perlat !
[¿]quin marit és en tot lo món
lo més terrible de quants són,
lo qual envergoneix axí
a se muller, com vos a mi[?] [Fol. 137r.]
bé demostrau que sou cruil
que’m increpeu de cosa vil,
no’s dona qui no s’elteràs
del que diu y anutjàs,
tants són los vostros mancaments
que vostros amichs y parents
vos inproperan com sabeu.

TOBIAS VELL

Déu és molt just qui tot [h]o veu ;
per cert més valria la mort
que viura ab pena tant fort ;
tot ve per los grans peccats meus
abominables y molt greus ;
de me muller sou perseguit
y dels altres enuergony[i]t
posat stich en gran perpleix.

ANNA

De tot sou causa vós mateix,
io continuament treball

taxint que no'm torbe ni rall;
no, com les altres, me peseig,
y repreniu-me, segons veig,
del que io fas vos manteniu
si no per mi no foreu viu
y sou tornant impacient.

TOBIAS VELL

Perdonau-me mon mancament.

Parla a son fill:

¿Tobias, mon fill, ets aquí?

TOBIAS IOUE

¿Què manau, pare?; veus-ma aquí,
digau me prest lo que voleu.

LO VELL

Escoltau vn petit, fill meu.

[«*Pasione*»]:

Alguns consells te vull donar
per que't sàpies governar,
y après que io mort seré
que visquis sanctament y bé;
soterre'm quan seré finat
obre és de gran caritat,
y a ta mare quan morrà
y onra-le tant quan viurà,
y recorda't del gran perill
que [h]a pesat per tu mon fill,
en lo ventre quants mesos, nou;

te portà no sens treball prou ;
ame a Déu sens fictió,
té del pobre compasió,
a ta muller sias leyal,
si d'altre't cures, faràs mal,
y lo que no vols per a tu
no u vulles per altre ningú ;
paga prest an el jornalero
la feyna que li faràs fer ;
saguint tos temps la virtut
de totas gens seràs volgut ;
garde los meus Sants Documents.

TOBIAS IOUE

Io faré vostros manaments.

[ESCENA 9.ª]

(sic) SARRA DONZELLA [a to «alme»]:

Siruenta, digas a on ets
mal criade [¿] no vindrà prest[?]
iamés fas res que sia bo.

(sic) CIRUENTA

De què cridau[?] ; què us he fet io[?]
també'm voleu mata[r] a mi[?]
na homeyera vós axí,
com aneu morts vostros marits
set iouens ben nats y nodrits,

¡fills ni fillas nunca tingau
puis ten malement me tractau!
sobre la terra nats de vós.

SARRA

Lo teu parlar m'és odiós;
sens menjar ni beure staré
y de continu ploraré;
les nits y dias ab gamechs
(sic) per què Déu hoia los meus prechs.

Oratió que fa SARRA [«Christe qui lux»]:

[Fol. 137v.] Mon Déu vertader de Israel:
io us suplich ab sanctísim zel
(sic) que'm lleueu per vostra bondat
lo probri gran que m[']han posat.
Vós sebeu que si prencn marit
que [h]u fas per que siau seruit
y no per desig de la carn
ni del proïsme per scarn.

[ESCENA 10.ª]

TOBIAS a son fill [«eterne rerum»]:

Sàpias, fill meu molt amat,
qu'en Raye[1], en lo temps pasat,
a Gabello nostron parent
he dexats deu talents d'argent.
Sius vols anar ages algú
la qual vage y vinga ab tu
vet así lo seu albarà.

LO FILL

Cosa és pare, qui'm satisfà
io aniré allà on és
per cobrar d'argent aqueix pes;
cercar vull qui mi acompany.

PARE

Fes ho y darli [h]em del guany.

TOBIAS IOUE *troba Sant Raphel:*

[TOBIAS IOUE]

Bon Senyor, Déu vos do salut.

L'ÀNGEL

Bon ioue, bé siau vingut
[¿]teniu nessesçitat de mi[?]

TOBIAS

De Rayel sabeu lo camí,
digau-me doncs la regió.

L'ÀNGEL

De tot puch dar bona raó,
coneçch vostron cousin germà
Gabillo que'n Rayel stà
si voleu io us y portaré.

TOBIAS

Merçé [h]em fareu, io us pagaré
ab mon pare primer parlem
y après la via ferem.

Parle TOBIAS IOUE a son pare y diu el mateix to
[«alme»]:

Mon pare, vn hom he trobat
qui'm porterà a le ciutat
de Rayel per cobrar l'argent
y qui'm tornarà saluament;
a le porta l['h]e fet restar.

TOBIAS VELL

Entrau, senyor, per vostra fe.

L'ÀNGEL

Per amor de vos, io [h]u faré
bon vell, Déu vos trametre goig.

VELL

Paçió'm cause lo que oig
;quina alagria puch tenir
que [l]lum del cel no veig venir!
[¿]de quin trib sou, digau, amich[?]

L'ÀNGEL

Asarias, senyor, me dich
fill de Ananias lo gran.

LO VELL

Aquest fill meu io'l vos coman
de bon linatge deuallau ;
pertiu vos prest, no us ditingau
l'àngel de Déu sia ab dos.

L'ÀNGEL

Y també que resta ab vós.

ANNA

Mon fill, ves amb la pau de Déu
y quart te sempre l'àngel seu
no [h]u puch dir sino ab plors grans.

TOBIAS

Senyors, io a tots us bes las mans.

[ESCENA 11.ª]

*Vasen y cuan son an el riu, diu TOBIAS [a to de
«alme laudes»]:*

[TOBIAS IOUE]

Vn peix me vol damnificar.

L'ÀNGEL

Preniu lo peix no cal duptar,
preniu lo sens algun raçel ;
guardau lo cor, fetge y fel,

en brasas ne coureu vn tros
y l'altre salereu mes que vós.

TOBIAS

[Fol. 138^r.] Y quan serà cuyt, ¿què'l ferem?

L'ÀNGEL

Per la via el mengerem.

[ESCENA 12.ª]

ANNA *plorant diu* [«*pasione*»]:

¡O Tobias, fill meu molt car
y de mi t[[']h]an fet apartar,
lo qual ets ab molta raó
de nostra vallesa bastó,
trista la mare qu'vn fill sol
te [a]bsent de le qual tant vol;
ia may a Gabello ducats
li [h]agués ton pare dexats,
mes amaria cert morir
o viure pobra per tenir
absent de mos vlls a tu, fill!

TOBIAS VELL

Callau, que no pendrà perill;
l'àngel sens dupta el guiarà
y sa y saluo'l portarà.
Fiau de Déu y no ploreu.

ANNA

Dexau-me plorar si voleu.

[ESCENA 13.^a]

Diu TOBIAS IOUE [*a to de «aline»*]:

[TOBIAS IOUE]

Asarias, senyor, digau
[¿]per què la fel guardar manau
y lo cor del peix auem pres[?]

L'ÀNGEL

No'l lenseu que sert mol bo és
lo fum del cor farà fugir
tots los dimonis sens mentir,
y vntarse del fel los vlls
los cechs y veuran sens argulls.

TOBIAS

Digau, senyor, on poserem[?]

L'ÀNGEL

No dupteu, que bon loch tindrem,
en la case de Raquel
amich de vostro pare Fayel
homo rich y vostron parent,
vna filla té solement
la qual vull prengau per muller.

TOBIAS

Senyor, yo no [h]u he menester :
set marits sé que ha tinguts
y tots en la mort són cayguts,
diuen que'ls dimonis ho fan
no voldria que'm saguís dan[y] ;
mon pare altre fill no té.

L'ÀNGEL

Tobias, yo us ho mostraré
los dimonis an aquest món
qui poden fer mal tots quants son ;
[«*Pasione*»]
tots los qui en los casaments
solement los deu pensaments
tenen anuigs perenals,
en les obres son sensuals,
no fan a Déu oratió
la sua gratia que'ls do,
y puis d'ell no tenen recort,
lo diable los dóna mort.
Lo cor del peix vós cremereu
y tres iorns a Déu pregareu
ans del afecta matrimonial,
u dimoni no's farà mal,
y après pasat aqueix temps
fereu l'obediència ensemps
de procrear fills per amor
vivint de Déu ab sant tamor.

ESCENA 14.^a

L'ÀNGEL a RAQUEL [*«eterne rerum»*]:

Déu vos quart, senyor virtuós.

RAQUEL

Bé siau aribats, Senyor,

[¿]d'on sou y qual es vostro nom[?]

L'ÀNGEL

Io us diré molt promptement com
del trib de Neptalim som cert
y aquest ioue molt espert
és fill de Tobias lo vell.

ANNA DE RAQUEL

Ia semble sens dupta a y ell.

RAQUEL

Vina, fill, abrece'ns a tots
abans de parlar altres mots.

ANNA DE [RAQUEL]

Fill de pare virtuós ets
gran almyoner y molt honest.

RAQUEL

[Fol. 133v.] Lo nostro cor és andolit,
de Déu tu sias beneyt.

ANNA

I làgrimas dels vlls lensau
per lo gran amor que't portau.

RAQUEL

Si's plau, senyors, anem a menjar.

TOBIAS

Vos me [h]aureu a perdonar
que jamés tal cosa faré
sens que no façau lo que us diré :
a mi de bon grat que [he]m doneu
per muller Sarra si voleu.

L'ÀNGEL

No temau d'algun cas strany
que solement ay ell pertany,
y della los marits pasats
maraxadors no'n són stats ;
feu ho sens algun pensament.

RAQUEL

Puis ho voleu, io só content.

*Pren RAQUEL las mans a TOBIAS y a SARRA sa filla,
y diu [«eterne»]:*

Daume fills meus los dos les mans
no és sens marauellas grans,

casquí le sua dreta mà
y ver matrimoni serà,
lo Déu lo qual tots adoram
de Isach, Jacob y Abraam,
sia ab vosaltres y que us do
la sua benedictió.

ANNA

Veniu a dormir los meus fills,
lo Senyor vos quart de perills
y vaig a dormir sens raçel
comàn vos el Senyor del Çel.

[ESCENA 15.ª]

*Esent los dos sols dins la cambre, diu TOBIAS a
SARRA [a to de «eterne rerum»]:*

[TOBIAS]

Sarra, muller mia leyal,
ans de l'apetit carnal
preguem per tres dias y nits
a Déu y serem beneïts,
y après acabats aquells
saguint de Déu los sants consells
el matrimoni nos pendrem.

SARRA

Cosa bona fer-la deuem.

*Agenollats los dos, diu TOBIAS [«Christe qui lux»
ab les mans juntes]:*

[TOBIAS]

Senyor del Cel y del món
de quantas creatures són,
pesades, presents y serán
hoiu los nostros prechs, Déu gran.

SARRA

Placie'us que'ns sia placent
aquest nostro ajuntament
y fills he fillas quens doneu
que'us seruesquen con maraxeu.

[ESCENA 16.ª]

L'ÀNGEL *an el diable [to de «rabi»]:*

Digas on vas mal sperit.

DIABLE

Matar vull Tobias a nit
com he fet dels altres marits
que per lurs culpas he purrits;
a Sarra quan volrà folgar
a Tobias vull ofegar
que de mi no porà fugir.

L'ÀNGEL

[¿]No sabs que io't puch impedir[?]
de tot perill lo guardaré

y a tu, torment, ligaré
en aquest loch de peus y mans
ab cadenes forts y molts grans.

[ESCENA 17.^a]

ANNA *a la siruenta* [«alme»]:

Siruenta, mira com stam
los dos sposats y que fan
si res de mal los [h]a saguits.

SIRUENTA

[Fol. 139^r.] Io faré lo que m[']h[']aveu dit;
mirat los he, alegrau vos
y dormen molt a pler los dos
y viu és Tobias no y dupteu.

RAQUEL Y ANNA PLEGATS

Sien dades laors a Déu.

[ESCENA 18.^a]

Duo que canten TOBIAS y SARRA *agenollats*:

[TOBIAS Y SARRA]

Gratias fem el Creador
qui per se bondad y amor
nos[h]a dexats, vull selebrar
lo matrimoni sens peccar.

[ESCENA 19.ª]

RAQUEL [«alme»]:

Siruent meu, torna prest cobrir
la foçe que feres ayr
mon gerne, de mort és scapat.

SIRUENT

Lo[h]u faré, Déu sia loat.

[ESCENA 20.ª]

L'ÀNGEL [«alme»]:

De case de Gabello vinch,
io tote le moneda tinch,
Tobies, spediu anem
en nostras cases, no'ns torbem.

TOBIAS

Mon pare y ma mare stan
ab pene y treball molt gran,
per star io d'els tant absent
anem-nos-ne, dons, prestament
dau-nos licencia, Senyor.

RAQUEL

Io le us atorch, no sens tristor.

ANNA

La pertida vostra ens desplaui.

RAQUEL

Anau tots de Déu en la pau
la mitat de mos bens teniu
per la promesa que io us fiu.

ANNA

Puis tant vos apartau de nos
dons veniu, abraçau nos.

Así se abraçan tots plorant y RAQUEL parle a sa filla [«paci[one]»]:

[RAQUEL]

Escoltau ma filla, primer,
lo que't diré que[h]as de fer;
y scriu[h]o en letres d'or
de mot en mot en lo teu cor;
honre tos sogras, los bons vells
y regueixte per sons consells;
ame tos temps a ton marit
y fes que sia ben seruit;
a tos fills santament nodreix
la familia el regeix,
treballa sens repretió
y Déu la seva pau vos do.

[ESCENA 21.ª]

Lamentació que fa ANNA per la triga del seu fill [«pacione»]:

[ANNA]

¡O fill [¿]per què peregrinar[?]
torne sens més pensar
en terras longior ques de si,
[¿]com trigues tant, trista de mi,
llum de nostros ulls molt volgut
bastó de nostra senectud
y de nostra vida vn goig[?]
[¿] aon ets que no't sent ni oig[?]

Diu ANNA a TOBIAS VELL:

Ningú tenim qui'ns aconsol.

TOBIAS

Muller [¿]per què feu ten gran dol[?]
dexau la paçió, teniu;
y no ploreu que sert és viu.

[ESCENA 22.ª]

Aribat l'ÀNCEL y TOBIAS ab se muller y çiruenta en case del pare y la mare, diu ANNA [«eterne rerum»]:

[ANNA]

[Fol. 139^v.] ¡O lo meu fill desitjat tant
que ia may poría dir quan!

TOBIAS VELL

A nosaltres dos sens mentir
[h]as trets de la foçe en venir.

ANNA

[¿]Què és la dona la qual ve
y ab çiruentas y tant bé[?]

TOBIES IOUE

Sarra, filla de Raquel
y muller mia molt fayel.

ANNA [a SARRA]

Molt ben aribade siau
filla mia Sarra, entrau,
en veureus nos som alegrats.

SARRA

Vosaltres siau ben trobats,
mon pare [h]eus tremet grans saluts,
y ma mare vells coneguts
parents vostros y bons amichs.

TOBIAS VELL

Per cert molt volguts y antichs.

TOBIAS IOUE

Los vlls mon pare us vull vntar
del fel d'vn peix y sen duptar
la vista vostra cobrereu.

LO VELL

Fes tot lo que't vulles, fill meu.

Vnta li los vlls y cobre le vista, y diu LO VELL
[«alme»]:

Lo Déu de Israel poderós
sia loat tos temps per a nos,
quan [h]a volgut m[h]a castigat
y après me[h]a [l]ibertat;
a tu, mon fill, veix clarament
y sens ningú impediment
totes les cosas com de bans.

LO FILL

Obres són queDéu fa molts grans.

TOBIAS IOUE, *parle a l'ÀNGEL*:

Asarias [¿]ab què porem
pagar senyor, lo queus deuem[?]

LO VELL

Preniu la mitat dels diners
aveu aportat y molt més
y no sereu molt ben pagat!

L'ÀNGEL

Io us dich en tota veritat
que som l'arcàngel Sant Raphel
qui stich deuant Déu altre el Çel.

Are cauen tots els peus del ÀNGEL, y diu los ell:

Alsau-vos tots y no temau
ab tots sia de Déu la pau,
y las almoynas millors són
que tots los tresors dequest món,
lliberen de l'eterna mort
y purguen de qualseuol tort
io me'n vaig a qui m[']ha tremés
seruiu-lo que bon Senyor és.

CANTORIA

*Molt gran és Déu eternalment
y lo regna seu, permanent;
loemlo y beneygam
per què arribar y pugam.*

FINIS